

TRÜKITÖÖLINE

EESTI TRÜKITÖÖLISTE LIIDU HAALEKANDJA

NR. 2

VEEBRUAR 1937

4. AASTAKAIK

Ametiühingud nõuavad kongressi kokkukutsumist

Möödunud aastal tagandas sisekaitse ülem Eestimaa Töölisühingute Keskliidu juhatuse, määrates selle asemele uue. Uus juhatuse on ajanud asja tänapäevani, ilma et ta oleks vastutuse kaudu seotud ametiühingutega. Uus juhatuse oli ajutine, nagu seda seletas nii sisekaitse ülem kui ka juhatuse ise.

Tahtmata tekib ametiühingutel mulje, nagu oleks nad vahemikul paigutatud hooldamise alla, ilma et neilt küsitakse seisukohti ja sellega arvestatakse. Seetõttu kannatab Keskliidu edukas tegevus.

Ametiühingute ees vastutust kandmist ei saagi nõuda ajutiselt juhatusest, kuna tema ametisse kutsuti sisekaitse ülema poolt ja ta tegevus mõeldud ainult ajavahemiku kohta, kuni uue põhikirjapärase juhatuse valimiseni.

Seepärast on ametiühingud astunud kohetadel samme selle ebanormaalse olukorra lahendamiseks.

Peab märkima siinjuures, et ajutine juhatuse ei ole kokkukutsunud vaheajal ka Keskliidu nõukogu, mis oleks annud juhtnööre juhatusele ja reguleeriks ka rahalisi küsimusi.

Ajutine Keskliidu juhatuse põhjendab Keskliidu nõukogu ja kongressi kokkukutsumise raskust vastavate võimude vastuseisuga nende koosolekute registreerimiseks, mis võib sündida alles siis, kui maksmapannakse uus ametiühinguid reformeeriv seadus. Millal see seadus valgust näeb, Keskliit ei tea.

Toome siinkohal mõnede ametiühingute nõuded kongressi kokkukutsumiseks, millised adresseeriti Keskliidu ajutisele juhatusele:

Trükitööliste Liit 6. oktoobril 1936
Nr. 289.

Vastuseks teie ringkirjale nr. 228 *) teatame, et liidu juhatuse on püüdnud alati arendada tihedat koostööd ja usaldusliku vahe-

*) Ajutise juhatuse esimene läkitus ametiühingutele.

korda Keskliidu ja Trükitööliste Liidu vahel. Seepärast oleme kindlad, et selle paremaks kujundajaks oleks Keskliidu põhikirja kohaselt valitud Keskliidu juhatuse. Praegune juhatuse on ajutise iseloomuga ja oleks ainult töö korraldajaks põhikirjaga kooskõlas valitud juhatuse ametisse kutsumiseks. See pärast, arvestades teie heatahtlikkust tööliskonna ja Keskliidu huvides, leiame õige aja olevat Keskliidu kongressi kokkukutsumiseks, kes siis ka valiks kõigi ametiühingute usaldusega volitatud juhatuse. Arvame, et seda ootavad pikisilmi kõik Keskliidu ametiühingud ja Keskliidu töö jätkuks siis täie usaldusega tööliste kutse- ja majandushuvide eest valvel seismiseks ja võitlemiseks.

Trükitööliste Liit

29. detsembril 1936

Nr. 337

Lugupeetavad härrad!

6. oktoobril s. a. nr. 289 kirjaga soovitasime meie, et ajutine Keskliidu juhatuse oleks teinud suure sammu ametiühingul ühtluse saavutamiseks, kui ta asuks ettevalmistama Keskliidu kongressi kokkukutsumist, kus valitaks põhikirjapärane juhatuse. Kahjuks ei ole meil veel selge, kuid vaatas Keskliidu juhatuse meie ettepanekule ja soovile,

NUMBRI SISUS:

Ametiühingud nõuavad kongressi kokkukutsumist / „Tallinna ühingule oma maja!“ / Kes oli osutunud laimajaks? / Meie organisatsioonidest / Teised ametiühingud / Äärmärkused / Tehnilised uudised / Välismaine ringvaade / Rahaväärtuse ümberhindamisest / Kirjut maailmast

mispärast pöörame uuesti teie poole kirjaga selgituse saamiseks. Meid huvitavad küsimused, kuid vaatab Keskliidu juhatus järgmistele sammudele:

1) Kas on võimalik kokkukutsuda Keskliidu kongressi juba ligemal ajal, s. t. juba veebruaris 1937.

2) Kas Keskliidu juhatus ei kutsuks kokku Keskliidu nõukogu juba jaanuari alul tehtud summade kui ka rahandusliku olukorra selgitamiseks.

Loodame, et Keskliidu juhatus saaks neile küsimustele vastata, mis meie saaksime ka teatavaks teha oma liikmeskonnale.

Lugupidavalt

sekretär.

Sadamatöölised.

26. XI 1936
Nr. 300

Tallinna Sadamatöölise Ametiühingu juhatus, kaaludes usaldusliku vahekorra tekkimise vajadust Keskliidu ja ametiühingute vahel, peab selleks väga vajalikuks Keskliitu kuuluvate ametiühingute kongressi kokkukutsumise. Sel kongressil valitaks siis kõigi ametiühingute usalduse alusel Keskliidu uus juhatus. Ametiühisus loodab, et ajutine Keskliidu juhatus toetab meie algatust selles mõttes ja võtab meie avaldise vastu kui ettepaneku Keskliidu kongressi kokkukutsumiseks.

Täie lugupidavusega

I. Kask
esimees.

V. Jaanus
sekretär.

Ärakiri.

*Kaevandustöölise Ühingu
Sekretariaat*

11. veebruar 1937
Nr. 20

Selleks, et jalule seada normaalne ja usalduslik vahekord ametiühingute ja Töölisühingute Keskliidu vahel, tuleb võimalikult kiiresti kokkukutsuda Keskliidu kongress uue juhatuse valimiseks.

Kuna on väidetud, et Keskliidu kongressi kokku kutsumine pole võimalik enne uue kutseühingute seaduse kehtima hakkamist, siis on vajalik, et Keskliidu ajutine juhatus astuks omalt poolt kõik sammud selleks, et mainitud seadus kiiremini maksuma pandaks.

Tuleb nõuda, et enne selle seaduse kehtima panekut seaduse eelnõu antaks seisukoha võtmiseks ja parandusettepanekute tegemiseks, tutvumiseks Tööliskojale, Töölisühingute Keskliidule ja ametiühingutele.

Kutseühingute seaduse üle seisukohtade võtmisel tuleb taotleda sihti, et tööliste organiseerimisvabaduse kaitseks saavutataks sanktsioneeritud garantii ametiühingute tege- laste kohta, analoogiliselt töölisvanematele ja -nõukoguliikmeile antud garantiile.

Kui ei lähe korda eeltähendatud garantiid saavutada, tuleb seista kategooriliselt vastu igasugusele püüdele, mille sihiks nende isikute väljalülitamine ametiühinguist, kes tööandjate poolt tagakiigamise tõttu on töö- protsessist väljalülitatud.

Oma seni astunud või edaspidi tehtavate sammude tulemustest selles küsimuses palume Keskliidu ajutist juhatus meid informeerida ja ka „Tööliste Hääle“ veergudel avalikkust nende küsimuste lahendamiseks astunud sam- mude üle tutvustada.

Ametiühingulise tervitusega

Koorts
abiesimees.

Plakk
sekretär.

„Eesti Paberi a/s.“ toetus

Liidu juhatus sai a/s. „Eesti Paberilt“ järgmise sisuga teadaande:

Vastuseks Teie kirjale 12. detsembrist 1936 teatame, et meie juhatus otsustas Teie palve vastu tulla, ning palume meie juhatuse poolt Teile määratud Kr. 150.— suuruse summa Teie Liidu poolt väljaantud kviitungi vastu meie kassasse vastu võtta.

Austavalt (allkiri).

Palve saadeti Aegviidu puhkekodu saali sisustuse tarvis vajaliku raha muretsemiseks. Nagu näha, on „Eesti Paber“ Liidu palvet arvestanud. Liidu juhatus avaldab lahkele annetajale oma suuremat tänu.

Töökongverents 3. juunil 1937

Rahvusvaheline Tööbüroo on otsustanud kokku kutsuda 3. juunil järjekorralise rahvusvahelise töökongverentsi, millele iga liikmesriik läkitab tööliste, tööandjate ja valit- suse esindajad. Möödunud aastal oli konve- rentsil töölisesindajaks Lui Metslang kui Keskliidu poolt määratud saadik.

Seekordse töökongverentsi päevakorras on 7 punkti. Tähtsamaks meile, trükitöölisele, pakub päevakorra 4. punkt, mis kõneleb töö- nädala lühendamise graafilises tööstuses. Kes sõidab tööliste esindajana nimetatud töö- kongverentsile, ei ole veel teada. Harilikult on selliseks esindajaks olnud tähtsama töölis- keskuse esindaja.

„Tallinna ühingule oma maja!“

V. Kruustee.

Jälgides viimasel ajal ühingu tegevust, kuulduv pea kõikjalt ühingu praeguste ruumide üle nurinat. Leitakse need olevat väikesed ja muulgi viisil ebasobivad, kuna ruum on niiske ja selle tagajärjel ähvardab ühingu varandusi kõlbmatuks muutumine.

Ka viimaste kultuurtoimkonna poolt korraldatud jõuluõhtu ja vana-aasta õhtu puhul oli kuulda nurinat ruumide väiksuse üle. Kindlalt oli teada, et näiteks vana-aasta õhtuks paljud tulemata jäid, ruumide nappuse tõttu.

Mõningaid üritusi, nagu mardi- ja hõimühtuid on kultuurtoimkond sunnitud olnud juba väljaspool korraldama, kuna säärase suure osavõtjate hulga mahutamiseks puudus võimalus.

Kõigi nende pahede tagajärjel on ühingu liikmete hulgas tekkinud tugev vool, kes nõuab uute avaramate ruumide muretsemist.

Siinjuures jäetakse silmapaari vahele, et on raske saada suuri ruume, ja teiseks pole ka ühingul rahaliselt küljest kasulik hiigelruumide omamine.

Tõsi küll, päästerõngana nähakse ette, et avaramais ruumes võiks tihemini korraldada maksulisi igatliiki üritusi, millest teatav osa läheks ruumide üürikatteks, kuid kas ka see võimalus reaalselt läbiviidav küllaldase tagajärjekusega, on jällegi küsitav.

Positiivse tulemuse juures oleme ikkagi maksnud majaomanikule hiigelsumme, kuid omale jätnud ainult väheosa.

Üks osa liikmeist tahab ära oodata töölismaja valmimist, kuid sellegi valmimine ei tooks suuri paremusi, kuna sinna kogunevad kõik ühingud ja selle tagajärjel sarnase suure tegevusega ühingul, nagu trükitöölise ühing, tuleb ka seal ruumide kitsikust tunda.

Sellest kerkibki üles mõte, mis mitmel pool tingimata leiab käte- ja jalgadega vastusõdimist. Need vastuvaidlejad võiksid minu arvamise järgi olla kahte liiki:

I — need, kes kõrvale hoidunud ühingus aktiivselt tegutsemiseks ja piirdunud ainult liikmemaksude tasumisega ja

II — need, kes rahuldatud ja võib ka olla isegi hirmutatud — suvekodu valmimise- ja selle korrashoiuga.

Kuid otseseks hirmuks ja vastuvaidlemiseks poleks just suurt alust, kui lähemalt selgitusele võtaksime oma maja muretsemise kava.

Praegu, suurel ehitusajastul, on muude ehitajate hulgas tähelepanu äratanud ehitusühingud, millised koosnevad mitmekesistest huvialadest koosnevatest isikutest. Kas ei võiks siis ka meil trükitöölise ühingus sellel mõttel pooldamist olla. Trükitöölise ühingu otsesel algatusel või osavõtul võiks alus panna ehitusühingule, kus eestkätt Tallinna ühing leiaks endale täiesti sobivad ruumid ja kus peale selle asetseksid alumistel kordadel ärid, kuna muu osa koosneks elukorteritest, mis hinna- ja mahutuse poolest oleks säärased, et võimaldaks neisse asuda trükitöölistel. Nii omaksime Soome eeskujul ka Tallinnas oma trükitöölise maja.

Mis puutub kuludesse, siis maja osanikuks astumise algsumma mis maksimaalselt ulataks 20.000 kr., kuid millest esialgu tasuda tuleks üle veerandi, kokku saamine ei peaks ühingule valmistama erilisi raskusi. Kui ka pooled ühingu liikmed, maja ehituse fondi summasid annaksid, või laenaksid siis saaksime peagi vajalise summa kokku.

Tulemus oleks säärane, et poleks enam mingit väljaspoole üürimaksmist, saaksime kõigiti nõuetele vastavad seltsi ruumid, millised suure saali omamise korral annaksid tulusid, kus oleks võimalus korraldada pidusi ja muid lõbustusi, ja mida saaks headel tingimustel ka väljäuürida laupäeva ja pühapäeva õhtuti.

Muidugi peaks sarnasel korral ruumid asuma südalinna läheduses. Kui aga võimaluks osutub vajalisel arvul trükitöölise maja- osanike kaasatõmbamine, siis tuleks osanike juure võtta mujalt.

Maja alumine kord võib säärasel korral jaguneda äriruumideks, ja südalinna läheduses on äriruumid alati hinnas, äride abil aga võimaldub kergema vaevaga maja ehitus. Ka korterite osanikuks võiksid säärasel korral olla muudel kutsealadel tegutsevad isikud. Parem pool muna kui tühi koor.

Kui meie jõust ei piisa veel trükitöölise maja ehitamiseks, siis peaks jätkuma julgust, otsustusvõimet ja jaksu, et saaksime ometi korraks oma püsiva, mugava kodu.

Kes oli osutunud laimajaks?

Tänapäeval viibivad ametiühingud väga rasketes tingimistes. Nende tegutsemisele on suured tõkked ette veeretatud, millised ei luba ametiühinguid arendada normaalset rada. Samuti leidub küllalt tööandjaid ja muid pahatahtlikke inimesi, kes püüavad kaitseisukorras viibivatele ametiühingutele veelgi jala taha panna ja kasutada nende nõrkust oma sihtide kättesaavutamiseks. Sarnases olukorras viibib ka kaevandustöölise ühing. Peale palgavõitlust, milline teatavasti lõpetati sisekaitse ülema otsusega, oli ametiühingul küllalt tegemist oma ridade korraldamisega ja streigi ohvrite abistamisega. Mõne aja eest hakati ametiühingu kohta levitama kuulujutte, nagu oleks too streik olnud üldse kunstlik. Selliseid kuulujutte levitati ka välismaile.

Kaevandustöölise ühingu sekretariaat pidi asja õiendama ja saatis sellekohase ringkirja ametiühingutele ja töölisnõukogudele, naelutades kinni laimajad ning tuues selliste isikute tegevuse kohta varem tehtud patte.

Selle üle vihastas esmajoones E. Joonase „Rahva Sõna“. Selle lehe toimetaja andis omaltpoolt välja pika avaliku kirja, kus loetles musttuhat küsimust, millistele peaks vastama. „Rahva Sõnas“ tõi ta Rootsi ametiühinglaste seletuse, milles rootslased teatavad, et nemand ei ole kuulnud A. Oinase ja teiste suust laimavaid ütelsi kaevandustöölise streigi kunstlikkuse kohta. Ühtlasi seadis E. Joonas ultimaatumi, et ühing nõuaks avalikku vabandust neilt, kes olla ühingat sissevedanud ja avaldaks omaltpoolt õienduse. Kaevandustöölise ühing saatis sellepeale uue ringkirja, millest loeme väljavõtetena:

„Vaatomata sellele, et oleme saanud ülemaa meie seisukohti pooldavaid kirje, ei saa meie siiski Teile (Joonasele) vastust võlgu jääda.

Meil on andmeid, et direktor A. Oinas oma kaaslaste ülesandel 1936. a. lõpukuudel Stockholmis käies andis seal ebaõiget informatsiooni. Soovikorral ollakse nõus seda kohtu ees tõendama.

— Kuna Teile käesoleval ajajärgul on jäetud võimalus igasugust mustust trükisõna abil kokkukerutada sotsialistliku ilmavaate propageerimise nime all; meile, ametiühinglastele, antud ajajärgul igasugune ilmavaateline eneseavaldus ja vaielus on keelatud

tabu, siis peab sellest jätkuma kui ütleme, et Teie sotsialism on võigas ja musta varjundiga.

— Millist väetist pillute aga Teie?

23. II. 1935. a. Teie kirjutasite „Rahva Sõnas“: Kommunistid võtavad ametiühingud üle, Keskliidu kaastöölised kiruvad koos kommunistidega sotsialiste valitsussõbralikkuse eest. 15. V. 1936, peale Keskliidu kongressi, kirjutasite pealkirja all: „Ametiühingutel tee lahti — kuristikku! 1935. aastast versta postist saadik on alanud sõnnikuvedu kommunistide kesale.“ Kui möödunud aastal Keskliidu juhatusliikmed viibisid ülekuulamistel kaitsepolitseis, siis olid süüdistusmaterjalina ka „Rahva Sõna“ artiklid.“

Kaevandustöölise sekretariaat püüab sellega näidata, et E. Joonase kinnitusest, nagu oleks tema alati olnud vabaametiühinglane ja kõva organiseerija, ei ole muud jäänud kui vabaametiühingu mahamatja, kes vihas kasutab enda poolt ellukutsutud Keskliidu mahatõukamiseks kõike käepärast olevaid vahendeid kuni provokatsioonini minnes.

Kaevandustöölised loevad sellega vastuse antuks ja loodavad, et Joonas astub „Rahva Sõna“ toimetaja kohalt tagasi, millest saaks kasu ka sotsialistlik kultuur. Nad loodavad, et „Rahva Sõna“ ringkonnas võib leiduda aateilt ja meetodeilt ausamaid inimesi Joonase asemele.

Ülemaaline korjandus keelati

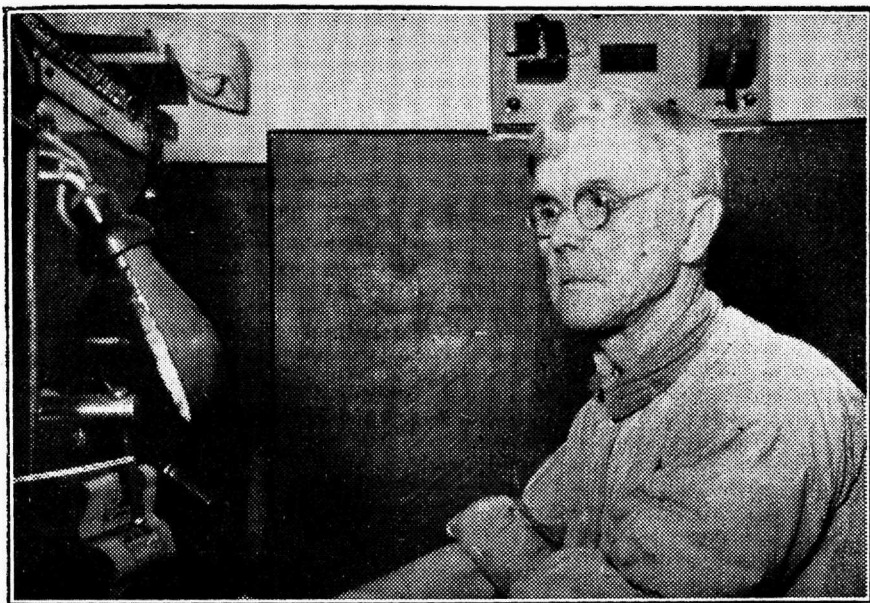
Puhkekodu valmishitamine nõudis liidu juhatuselt suuri summe. Vastavat laenu tehes, õnnestus valmishitamise kohustused täita. Nüüd on suurem mure puhkekodu sisustamisega, milline üritus vajaks üle 1000 krooni. Kuna liidul sellekohane raha puudub, toetusi kusagilt lootma ei ole, siis otsustas liidu juhatus astuda samme ülemaalse korjanduse toimepanemiseks. Kahjuks keeldus politseivalitsus luba andmast.

Sooviavaldusi puhkekodusse

ökonoomi koha saamiseks on tehtud mitmelt poolt. Liit ei ole veel välja töötanud täpse puhkekodu kasutamise korra, mispärast ei ole arutatud ka sooviavalduste küsimusi.

Samuti on mõnelt poolt juba ette rutatud puhkekodu tubade kinnipanemisega. Ka siin puudub veel selgus ruumide üüri suhtes.

Meie organisatsioonidest

A. Tulmin ladumismasina taga

Aleksander Tulmini 50-a. ametijuubel

27. jaanuaril s. a. pühitses ametivendmasinaladuja A. Tulmin oma 50-a. ametijuubelit. Juubilar sündis 27. juulil 1873. a. Õppimist algas H. Mathieseni trükikojas Tallinnas 27. jaan. 1887. a. 1898. a. töötas lühemat aega Gresseli trükikojas, kust siirdus „Rev. Beobachter“ trükikotta ladujana ning hiljem oli samas trükikojas faktoriks. 1917. a. omandas Tallinna E. Kirj.-ühisus „B. B.“ trükikoja ja ühes sellega läks ka A. Tulmin „Päevalehe“ juurde üle. Seal töötab juubilar masinaladujana.

Juubilar on olnud kogu see aeg T. T. Ü. liige ja väga lugupeetud oma ametivendade keskel.

Kõik organiseeritud ametivennad ja sõbrad tervitavad juubilari ja vana töökangelast ta aupäeval ja soovivad talle raugemata jõudu ja energiat ka edaspidises elus ja töös.

25-a. töö juubel

25-a. töö juubelit pühitseb Tall. Eesti Kirjastus-Ühisuse offsetmasinameister Aleksander Trikkel.

Juubilar sündis 14. aprillil 1893. a. Õppimist alustas ta 1912. a. G. Bõlau litograafias Tallinnas. Saanud meistriastme, siirdus T. Peterburgi, kus töötas kuni maailmasõja puhkemiseni. Pärast seda mobiliseeriti ta maailmasõtta ning hiljem Eesti vabadussõtta, millest võttis osa ohvitserina. Reservi läks ta n.-ltn. auastmes. Alates 1927. a. töötab juubilar T. E. K.-Ü. litograafia offsetmasina-meistrina. Kaastöölised soovivad juubilarile jõudu ja edu.

Rakverest

Heinrich Hinno ametijuubel

5. veebr. pühitses H. Hinno 25-a. ametijuubelit. H. Hinno sündis 1. märtsil 1898. a. Rakvere vallas, Karitsal. Trükkimisekunsti hakkas õppima 1912. a. Levmanni trükikojas. Peale sõjaväeteenistust asus „Sõna“ trükikotta ning viimase liitumisel Levmanniga praeguseks „Ühistrükikojaks“, tuli tagasi endisse töökotta, kus tänaseni tööd jätkab. On ka pikemat aega Rakvere Töösuseametis ekspordiks trükkimise ja köitmise tööaladel. Praegu T. T. Ü. liige.

Rakvere kolleegid soovivad juubilarile palju õnne ja edu töötamiseks oma kutsealal ja loodavad teda pidevalt näha organiseeritud töölise ridades.

E. N.

Liikmeskonna juurekasv

Senine loidus ja ükskõiksus ametiühingu vastu näib kaduvat. Liikmete arv on tõusnud juba 17-le. On loota veelgi uusi liikmeid.

Nende poolt, kes veel liikmeks pole astunud, tuuakse ette kulunud väidet, et majandusline olukord ei olevat hea liikmeks astumiseks ja maksude tasumiseks. Sealjuures unustavad samad kõhklejad, et ainult organiseeritult suudame oma majanduslikku olukorda parandada.

Seda nägime ju väga hästi 1928. a. suurstreigist, kus kahepäevase tööseisaku järele peremehed kõik meie tingimused vastu võtsid ja kollektiivlepingu maksuma panid.

Ja seda kõik ainult selle tõttu, et 100% liselt organiseeritud olime!

1928. aasta palgavõitlus jääb Rakvere trükitehaste liikumise ajalukku aukohale — eeskujuna püsima.

*

Läinud sügisel lasi „Ühistrükikoda“ oma roto käiku, see on üks esimesi rotosid provintsis. Ja mis eriti tähtis — roto meeskond on 100% liselt organiseeritud!

*

Masinaladudjad on kõik organiseeritud. Käsiladujaist on org-mata 3. Trükkijaist sama palju. Köitjate seas on organiseerimatute % kõige suurem.

*

Viimased paar aastat töötas siin ainult „Ühistrükikoda“, nüüd asutab end. laduja Tänav siia ühe väiketrükikoja. Rendileping Palgiga, kellelt „Ühistrükikoda“ monopoli samiseks trükikoja rentis, lõpeb käesoleval aastal ja nagu kuulda, seda lepingut enam ei pikendata just kolmanda trükikoja asutamise tõttu.

*

Meeleolu rõhub asiolu, et praegused palgad ei vasta elukallidusele, mistõttu eriti suure perekonnaga inimestel äärmist jõupingutust nõuab, äraelamiseks. Krooni kõigile paneb kogukonnamaks, mille määramine kohalike omavalitsuste asjaks jäeti. Nii kujuneb maksumma suurus linnaisade tahtest, näit. Rakveres määrati 1936. a. II poole eest meestele Kr. 4,50 ja naistele Kr. 3.—; Käesoleva aasta maksud on tuntavalt suuremad.

*

Tallinna Trükitehaste ühingu kohapealseks usaldusmeheks on Ed. Ney, kes 1927./28. a. „Ühistrükikojas“ oli töölisvanemaks. Tema aadress on: Liiva 15, Rakvere.

Suurballi külalisi

Tallinna ühingu suurballiit

Laupäeval, 6. veebruaril, pidas ühing traditsioonilist aasta-balli, mis tagasihoidlikult nimetati piduks. Eeskätt oli selle põhjuseks trükirahva tagasihoidlikkus „balli“ nimetuse vastu, teiseks aga kartus et „balli“ sõna kuuld- ja jäävad mõned tulemata, kartes sellekohase riituse puudumist.

Nii siis — ball peeti ja ka inimesed olid hulgaliselt kokkutulnud. Ligi 400 inimest täitis Kaubandus-Tööstuskoja suuri ruume.

Pidutoimkond oli peo ettevalmistamisega teinud põhjaliku töö. Eeskava oli küllaldane ja hoolitsetud üleliigagi palju külaliste hea tuju eest.

Üllatusi valmistab ühingu meeskoor hra Laurimaa juhtimisel. Oma esinemistel meeskoor sammub ülespoole. Hea distsipliiniga, hästi kuulekas juhile ja omades küllaldast häälematerjali, on laulukoor suutnud võita tähelepanu kunstilisest küljest. Ette kanti mitmed laulud nagu: „Ainult päälle varju“ (Saar), „Miiipõletaja“ (Palmgren), „Oma saar“ (Simm), „Nuiameeste marss“ (Kuula), „Vasarad“ (Kapp), „Sügisel“ (Horwath), „Laululind“ (Hoppe) ja „Hakkame mehed minema“ (Ernesaks). Külalistele meeldisid eriti „Oma saar“ ja „Hakkame mehed minema“. Viimane näikse muutunud laulukoori „leivanumbriks“, millega paratamata kistakse külalised kaasa.

Ühingu salongorkester hakab ka juba

jalgu alla saama. Kuigi orkester ei ole veel küllaldaselt kokkuharjutanud (ruumide puudus annab tunda!), siiski on nad küpsed pakuma eeskavalisi osi. Orkester kandis ette „Lõbumängu“ (Keler Belà), „Neegri unenägu“ (Middelton), „Silva“ (Kalman) ja „Mustlasmuusikandid“ (Eilenberg). Orkestri tublidusest annab märki juba sellise suurema teose, nagu „Silva“ rahuldav ettekanne, milline rikas tempo ja viiside üleminekust.

Muus osas esinesid veel „Estonia“ näitlejad H. Laur ja A. Lüdik, esinedes nalja ettekannetega. Samuti esines tantsu vaheajal rahvatantsu grupp, mis koostatud Tall. Kirjast. ühisus „Päevalehe“ trükikoja personalist.

Kõige suuremat honoraarj, küll mitte kunstilisel, vaid kõhu alal, teenis muidugi einelaud. „Trükirahva vana komme“ napsu tõstmisel ja sakusmendi murdmisel jäi ka seekord püsima.

Tants, mis kestis varahommikuni, aitas peo-külalistel väsitada selle jõu raasakese, mis töönädalast üle jäi.

Olgu tähendatud, et peol viibisid ka „väliskülalised“. Nii oli kohal Petserist sealne tubli kolleeg A. Linter ja Tartust kolleeg O. Koplus. Viimane ainukese töölisesindajana Rahvuskogus pidi sõitma öösis rongiga Pärnu selgituskoosolekule, mispärast ta ei saanud peo lõpuni kohale jääda.

Tartust

Tartu kolleegid — read koomale!

Tartu Trükitööliste ühing oli omal ajal, peale suurt trükitööliste streiki esimene, kes toibus antud lõogist ja suutis oma organisatsiooni liikmete arvu kui ka kassat säilitada. Seepärast olid nad hulk aega eeskujuks meie trükitööliste liikumises. Isegi Tallinna ühing, kus organiseerimise võimalused olid suuremad, ei suutnud hulk aega Tartule järele jõuda.

Loomulik, et Tallinna ühing on selle aja jooksul kasvanud ja kaugele taha jätnud Tartu ühingu nii liikmete arvu kui ka rahalise külje poolest. Selleks on Tallinnal suurem baas organiseerimise alal.

Kahjuks on Tartu ühing vägise jäämas oma loorbereile puhkama. Peale suurt ja inukat tööd hakkab juhtivamate tegelaste hulgas võtma maad teatud loidus ja ükskõiksus, mis ulatub juba liikmeskonda.

Ilma, et seisukorda tuleks lugeda veel hädaohtlikuks, võib märgata nii mõnegi endise aktivisti eemalejäämist ühingust. Kui otsida põhjust miks see nii on, siis ei saa kuidagi seda kirjutada arvele, et inimesed oleksid väsinud või ühing on jõudnud oma kulminatsiooni punktile, millest edasiminekut ei ole. Siin on tegemist rohkem isiklikude küsimustega ja nii mõnigi mees on ühingu eemale jäänud paljalt teatud arusaamatuste ja isiklikul pinnal kujunenud vaenu tagajärjel. Oleks küll aeg õppida, et organisatsioon, kui seesugune ei saa kellegi üksiku isiku vastu ei viha ega vaenu kanda. Siin on süüdi ainult isikud, kes seda vaenu välja kutsuvad ja isikud ei ole ometi organisatsioon. Iga trükitööline peaks suutma vahet teha isikliku ja organisatsiooni asja vahel — selleks kohustab meid juba kogemusrikas minevik ja organisatsiooni hea käekäik. Seda enam nõuame meie neilt aktivistidelt, kes on hulk aega ja tagajärjekalt ühingu elu juhtinud ja kõhklejaid kaasa kiskunud.

Mõni trükitööline vaidleb veel vastu, et tema organisatsiooni ei vaja ja sellepärast ei tee ka vastavaid sissemaks ühingu kassasse. Õnneks on neid õige vähe. Peaks juba selge olema, kui kõik talitakid selle meetodi järele, mis siis trükitöölalast järgi jääb. Seda nägime peale suurt streiki ja seepärast olime sunnitud uuesti organiseeruma. Mõni vaidleb maksimise vastu majanduslikust seisukohast väljamineks, nagu rõhuks teda kõrge liikmemaks. Sellised inimesed vaidleksid vastu, kui neil ka 1 sent nädalas maksta oleks — see on

juba sündinud vastuseis ühingule. Igal ühel teenival isikul peaks võimalus olema ka kõrge madalamat maksu maksta, kui ta asja üle järele mõtleks ja hindaks neid paremusi, mis organisatsiooni kaudu teha suudetaks hea organiseerimise korral.

Lõpuks. Tartus on veel lai põld organiseerimiseks. Seepärast peaks suur jõud ja aktiivsus sinna juhitama. Nii ühinguolijad kui ka ühingu eemaldunud aktivistid peaksid oma sisemistest lahkkelidest üle saama asjus, mis puutuvad organisatsiooni. Seda nõuab meie parem tulevik — seepärast, read koomale!

Võrust

Töö vähenemine

Võrus näib osa ettevõtetest kannatavat tööpuuduse all. Nii näiteks, „Pohlaku“ trükikoda on koosseisu vähendanud töötellimiste vähenemise tõttu. Mitmed trükitöölised on siirdunud teistesse linnadesse tööle.

Sellega ühtlasi on vähenenud ka kohaliku ühingu liikmete arv. Võrust lahkusid aktiivsed mehed, nagu Sibul ja Peterson, kes mõlemad töötavad nüüdsest peale Tallinnas.

Kardetakse, et uue trükikoja käimapane misega viiakse Võrust need tööd, millised Petseri andis teha Võru trükikodadele.

Ühingu elu läheb normaalselt. Kavas on korraldada maskipidu, mis oleks esimeseks ürituseks sel alal. Ühingu majandusline olukord on hea ja töötuid ei ole. Töötuks jäänud leidsid tööd mujal linnades.

Petserist

Uus trükikoda Petserisse?

Nagu kuulda, kavatakse Petserisse asutada uus trükikoda. Asja eesotsas seisab endine „Tähe“ trükikoja tööline — laduja A. Linter. Selleks loodi osaiühisus ja astuti samme uue trükikoja sisseseade muretsemiseks. Kuuldavasti saadi kaubale Tallinnas asuva „Eha“ trükikojaga, kelle omanik oli nõus masinad ja kirjatähed müüma Petseri, nõudes üle 10.000 krooni. Uue trükikoja omanikud esitasid majandusministeeriumile sooviavalduse tööstuse käimapanemiseks. Majandusministeerium, kuuldavasti, ei ole veel ettevõtet registreerinud, oodati trükitöösturite ühingu seisukohta ettevõtte rajamise üle. Praegu on Petseris trükikoda olemas — Võrus asuva k.-ü. „Tähe“ Petseri haruosakond.

Raske on öelda, et uus trükikoda aitaks trükitööstuse arengule kaasa. Nii Võru kui Petseri ei või tööde alal suurt kiidelda, vii-

masel ajal on isegi märgata töötellimiste vähenemist. Uus trükikoda, kahtlemata, ei suurenda tööhulka, vaid hakab konkureerima teiste trükikodadega. Seega, õnnestumise korral, võtab ta teiste tööd vähemaks ja teised trükikojad oleksid sunnitud ettevõtma vallandamisi ja süvendaksid tööpuudust. Teisest seisukohast vaadates, konkurents on võimalik ainult tööhindade allalöömise näol ja seepärast algaks palkade tagasitömbamine, nagu seda nägime juba kriisi ajal 1930. a.

Lõputulemus oleks see, et võitjaks jääks see trükikoda, kes suutis oma palgaväljaminekuid kõige vähem kärpida. Kaotajaks on igal juhul töölised, kelle arvel sünnib palkade allatömbamine. Ja seepärast oleks töölise seisukoht juba ette kindel sellise „majanduslike elustumise“ kohta.

Viljandist

Tööskuse asjad Viljandis

Imelikke asje sünnib Viljandi Tööskusametis. Teatavasti on trükitöö alal eksamineerijatena endine trükikoja omanik Nurmberg ja Nurmbergi trükikoja meister Pooland. Hiljuti käisid selle komisjoni ees eksamit andmas 4 trükitöölisi — 3 neist kukutati läbi ja ainult üks sai kätte õppinud töölise paberid. Huvitav on siinjuures asjaolu, et läbikukkunud mehed on juba pikemat aega trükitöös olnud ja omal kutsealal ei jätnud midagi soovida. Tahtmata tuleb siin otsida mujalt põhjusi, mis ei ole seoses kutseoskuse küsimusega.

Erateel olidki need eksamineerijad ütelnud: — Nemad on meid küllalt pinninud, nüüd pinnime meie neid!

Milles seisab siis lugu?

1928. aastal oli suur trükitöölise streik. Kohaliku ühingu mehed käisid tugevalt peale, et ka Nurmbergi trükikoda oleks streigiga ühinenud. Seepärast seisis ka Nurmbergi trükikoda. Nüüd aga on trükikoja juhtijaskonnal võimalik olnud näidata ja seepärast kukutati eksamile tulnud ühingu liikmed hiilgavalt läbi. Kahte eksamil olijat tunnistati seevõrra nõrgaks, et neile keelati enne kahte aastat uuesti eksamikomisjoni ette ilmuda.

Selle eksamiga olid lood veel sellised, et praktilise töö tegemiseks toodi mehed Nurmbergi trükikotta. Seal on materjali vähe ja kirjade asukoht teadmata. Loomulikult kulus ladujal rohkem aega töö valmisaamiseks. Oleks loomulikum olnud, kui eksamineeritav oleks teinud tööd selles trükikojas, kus tal tööabinõud teada ja käepärast on.

Siin peaks vahelesegatama ja kutsuma need eksamineerijad korrale. Arvatavasti astutakse selleks ka vastavad sammud.

Elust-olust

Viljandi Trükitöölise Ühingu näib kasvavat. Möödunud kuul võeti vastu mõned uued liikmed, kes pärit seni organiseerimata Nurmbergi trükikojast. Seega on organisatsioon tungimas ka seni eraldatuna seisnud Nurmbergi trükikotta, kuna seni olid organiseeritud ainult „Sakala“ trükikoja töölised. Loodevastasti ühinevad ühinguga kõik Nurmbergi trükikoja töölised.

Ühingu majandusline olukord on stabiilne. Laenudeks väljaantud raha on suurenenud Kr. 1209.— kroonile, mille hulgas on ka liidule antud laen 500 krooni. Liikmemaksudest saadi aasta jooksul 298.05 krooni. Tegevuskapitali juurekasv on 150.54 krooni. Jooksva arvel on raha 339.45 krooni, kassas 107.60 ja laenude arvel 1209.— krooni. Inventari on ühingul 183 krooni väärtuses. Seega on tegevuskapitalis üldse 1808.20 krooni ja lipufondis 30.85 krooni.

Raamatukogu näitab ka suurenemist. Aasta jooksul muretseti 34 uut raamatut, seega on raamatukogus 386 raamatut 708.20 krooni väärtuses.

Tekstiiltöölise ühingu

Ülemaaline kongress astus kokku 21. veebruaril s. a. Kongress kutsuti kokku uue keskjuhatuse ja revisjonikomisjoni valimiseks, kuna senini oli ühingu esotsas ajutine juhatus, milline määrati sisekaitse ülema poolt tagandatud juhatuse ja revisjonikomisstegejoni asemele. Uue juhatuse valimisega normaliseeriti tekstiiltöölise ühingu tegevus, kuna viimasel ajal juhatuse tagandamise tõttu tekstiiltöölise organiseerimine hakkas lonkama.

Tselluloose

käitise töölised alustasid töötüli, nõudes palkade kõrgendamist. Arvatavasti läheb töötüli komisjoni lahendada.

Sadamatöölised

tahavad alustada uut töötüli. 20. märtsil s. a. lõpeb palgatariffide tähtaeg ja selle uuendamiseks kui ka paranduste läbiviimiseks tuleb alustada seaduse kohaselt töötüli.

Toome värskema uudise väikesest Viljandi linnast:

Hiljuti teostus julge sissemurdmine Viljandis asuva Nurmbergi trükikotta. Sissemurdjatel õnnestus kaasa viia mõned trükikoja töölised ja neid registreerida Viljandi Trükitöölise ühingu liikmeks. Olgu siinjuures tähendatud, et sarnaseid katseid tehti ka varemalt, kuid valve tõttu ebaõnnestusid sissemurdjate katsed. Kuigi trükikojas valitses kõva valvekord ja organiseerimise ideele olid suletud kõik aknad ja ukSED, olid julged sissemurdjad leidnud siiski avause, millest kõva valve peale vaatamata, õnnestus neil pääseda trükikoja ruumesse ja teha seal organiseerimise töö.

Ülejäänud töölised on mures, kas neid ei taba samane saatatus, eriti arvestades sellega, et ülemaa käib äge kampaania selliste sissemurdmiste kasuks. Kaua nemadki püüavad vastu seista, ku juba „Vaba Maa“ trükikoja töölised Tallinnas on lasknud end organiseerida.

*

Voldemar Pertels (Tartust) kanatas raskeid päevi. Hiljuti pühitses mees 25-aastast ametijubelit ja teadagi, nii ametivennad kui ka ärijuhatus, hoolitses see-eest, et Pertels ei tunneks muret homse päeva eest. Sai nii sisse võetud kui ka muidu määratud, et vana töömehe vaim püsiks ikkagi värskelt ja humoorikana.

Aga nüüd, jumalale tänu, on pidupäevad möödumas.

— Sai veel Tallinnas viimast korda võetud, nüüd aitab — sõnas mees, kui ta ametisõidult Tallinnast tagasi Tartu sõitis.

Selle üle võiks muret tunda Tartu monopol ja aktsiis...

*

„Die Deutsche Revolution“ teatab, Hitler saavat varsti hertsogi tiitli. Nagu näha, on Hitler küllalt teinud, et teenida vana ja uue aadli tänu — talle antakse Gotha perekonna almanahhis hertsogite nimestikus vääriline koht.

*

Praegusele inglise kuningale soovitatakse kasvatada habet. „Habe on mehe au“ — näib

ka inglaste juures maksev. Habemega võib võita populaarsust, habemega saab aupaisust juure. Kui kuningas selle soovi täidab, siis arvatavasti tuleb uus mood ilma — habemete kasvatamine. Nii siis, habemeajajad, olge valvel — habemed tulemas.

Spordi osa

Tartu trükitöölised Tallinnas võidukad

Tartu Trükitöölise ühingu spordiringi käsipalli meeskond võistles pühapäeval, 14. veebr. s. a. Tallinnas „Töölisvõimlas“ Tallinna töölisspordi ühingu „Rünnaku“ meeskonnaga võrk- ja korvpallis.

Vähese hilinemisega algas võrkpalli võistlus. Pisut küll närviline algus, kuid varsti saavad mehed hoogu ja mõlemad pooled tegid head pressi. Tasavägise mängu juures võidavad Tartu trükitöölised esimese game'i 15:13 ning teise game'i 15:10, seega terve mängu 2:0.

Õhtu suursündmuseks kujunes korvpalli võistlus samade meeskondade vahel. Esialgu tundus, et Tartu kaotab, kuid hiljem mäng kujuneb tasavägiseks ja poolaja lõpuks oli seis 26:26. Teist poolaega algas „Rünnak“ marulise tempoga ja hakkas juba 7 punktiga juhtima. Seejärel tartlased teevad meeskonnas ümberpaigutusi, mis mängule toob pöörde ning tartlased viigistavad seisu, varsti lähevad isegi juhtima ja võidavad terve mängu 48:44.

Tartu trükitöölise võidukasse meeskonda kuulusid Stau, Grassmann, Rae, Erik, Tassa, Raudsepp, Särg ja Hanson.

Peale võistlust oli korraldatud jalakeerutus, kuid hilise aja tõttu pidid tartlased rongile ruttama. Lahkudes saatis tartlasi publiku aplaus.

Tänuavaldus A. Serbenile

Kauaaegne Tallinna Trükitöölise ühingu liige A. Serben annetas Liidu puhkekodule laelambi, mille eest Liidu juhatus avaldab tänu.

Leo Martin †

23. jaan. s. a. varises manalasse Tartu Trükitöölise ühingu kauaaegne liige ja viimasel ajal invaliid Leo Martin 67 a. vanuses.

Leo Martini surm tuli trükitöölisele ootamatult, kuna teda nähti veel paar päeva varem „Postimehe“ juures rõõmsana ja jutuavana.

Kadunud jäi leinama haige abikaasa.

Tehnilised uudised

Kaanevõistluse „kohus“ Tallinnas

Tallinna Trükitehnilise Ühingu kultuuritoimkond korraldas 5. veebruaril huvitava vaidluskoooleku. Kooolek oli mõeldud „kohutuna“ hiljuti peetud „Trükitehnika“ kaanevõistluse auhindamise üle. Kokku tuli hulk ühisuse liikmeid, samuti võtsid kooolekust osa „Poligraafi“ ja E. Trükitehnikate ühingu liikmeid.

Vaieluskoooleku avas „kohtuesimees“ Kruustee, tervitades kokkutulnuid, seejärel erakorraliselt võttis sõna „Ühiselu“ faktor Truupere. Kõneleja selgitas, et esilekantavad seisukohad on täielikult isiklikud. Käesoleval korral ei tule võtta arvustusele auhindamise komisjoni süütegu — see komisjon on võistluse lõppemisel likvideeritud. Selle koooleku sihiks peaks olema tööde, kui niisuguste arvustamine.

Kohtuesimees annab sõna „eksperdile“ Offenbachile.

Offenbach: Kõnelen isiklikust seisukohast, ilma et püüaks žüriid puudutada. Trükitehnilist toodet tuleb vaadelda kahest seisukohast: kunstilisest ja tüpograafilisest. Kaanevõistluse sihiks oli töö saavutamine, mis mõjuks kunstiliselt kui ka tüpograafiliselt. Kunstiline külg seisab selles, et teoses on mõte, kõlgetõmbavus ilus. Kunstiline töö rahuldab meie esteetilisi tundeid. Mis aga haarab kaasa, see on juba reklaami seisukohalt tervitatav. Ja ajakirja kaanepidi mõjuma meil kunstilise reklaamina. Tüpograafiliselt nõuame meie töö juures sümmeetrilist pindade jaotust, vajalikkude kirjade kooskõlastamist formaadiga ja puhast trükki. Seepärast tundub, et selliste tööde auhindamisel oleks vajalik olnud kunstilise külje hindamisele jätta suurima osatähtsuse, kui see sündis auhindamisel. Komisjon tegi vea, võttes proportsiooni 1 : 1, peaks olema aga 2 : 1, kusjuures kunstilisele hindamisele võib anda olemasolevatest punktidest maksimum ⅔ ja

tüpograafilisele ¼. Siis oleks ehk auhindamise tulemus teissugune olnud.

Rohkem eksperte sõna ei võtnud ja „kaitsjana“ anti sõna Truuperele.

Truupere: Eelmine kõneleja puudutas küsimust üldiselt. Pean õigeks tööd arvustada üksikult ja konkreetset. Arvustan neid töid vaatamata, kas see nende tööde tegijale meeldib või mitte. See on paratamatus, kui tahame selgust luua. Minu poolt esitatud seisukohad ehk lähevad lahku komisjoni kui kollektiivi seisukohtadest, seepärast on nad puhtisiklikud.

Kõneleja peatub järjekorras väljapandud tööde juures. Kokkuvõtte sellest ilmub „Trükitehnikas“ nr. 1-es, seepärast jätame üksikute tööde hindamised ja võtame kõneleja poolt esitatud üldised väited.

— Vead on selles, et mõne töö juures on kasutatud kirju, mis on vananenud tüübid, samuti ei ole nad kooskõlas teiste kaantel asuvate kirjadega. Ekstravagantsusega tuleb ka pidurdada. Näiteks ühel kaanel on püütud rahvusvärve tabada ja sellega surutud kaane üldpilt kõrvale. Teisel on jällegi tõrvik, mis sobiks spordiplakatile, mitte aga ajakirja kaanele. Mõnel kaanel on asjatult rikutud üldpilti teatud sõõride, äärte või joonte kurjasti tarvitamisega, samuti ka selliste värviliste toonklišeede ebaharmonilisusega. Ühel tööel on näha suurt ideed arhitektoonilisest küljest, kuid seda rikub kohe pealkirja ebaõige asend ja suurus. Seepärast on tüpograafiliselt laitmatuks osutunud ainult 1. auhinnaga kroonitud töö.

Ekspert Maritov: Mul ei olnud võimalust tööd originaalis näha, seepärast ei saa praegu arvustada.

Leekar: Imestan seda, miks 1. auhinnaga kroonitud töö on nii ilmetu ja ei mõju kuigi palju. Kui hra Truupere mainis, et viga tehti ühe töö juures sellega, et numbri märgi

(NR) juure pandi arvtüüp, mis muljelt on väiksem ja rikub kooskõla, siis 1. auhinnaga kroonitud töö juures näeme sedasama. Miks seda siis ei arvestata?

Flies: 1. auhind on igapäevane töö, kullt külm ja millegiga ei haara.

Kohtuesimees pöörab veel koosolijate poole, kas keegi ei sooviks ekspertiisi täiendada. Hrad Pedari („Päevalehe“ trükikoja juht), Roosik ja Veikesaun („Päevalehe“ faktorid) teatavad, et nad ühinevad hra Truupere väidetega.

Kohtuesimees kuulutab vaheaaja.

Peale vaheaega algavad vaielused.

Kruustee: Kaanest taheti näha palju. Kahjuks ei ole midagi kätte saavutatud. 1. auhinnaga kroonitud töö on lihtne ja ei õpeta meid milleski. Imestan, miks ei võetud teisi töid tõsisemalt.

Offenbach: Mul on siin eeskujuks mitmed välismaa ajakirjade kaaned. Välismaail otsitakse uusi teid trükitehnikas ja näeme kaante kunstilist ilme tõstmist peaaegu fotomontaashi kasutamiseni. Meil, Eestis, sel alal ei taheta teha julgeid katseid. Mõnigi tööjuht ehk tahaks katsetada, aga kardab eraldumist üldisest nivoost ja seepärast püüab läbi ajada vanemate meetoditega. Meie ei tohiks kasutamata jätta kõike võtteid trükitehnikas ilme tõstmiseks.

Maritov: Tundub, et püütakse kaanekirja sõrendada, nagu näeme ka 1. auhinna kaanel. See ei ole tehniliselt hea võte.

Sõna antakse „prokuröörile“ Martinovile:

Martinov: Olles ametliku süüdistajana, püüan ka sellisena käituda. Võin märkida seda, et meil trükitehnikas alal valitseb teatud seisak — staatika. Ei taheta loobuda vanadest tõekspidamistest tehnika alal ja staatika kestab ka auhindajate meelte juures. Puudub eluvaim — dünaamika trükitehnikas. Valitseb joone kultus. Joon on iga asja juures nõuetav ja füüsikas teame, et sirge joon on kõige lühem kahe punkti vahel. Seepärast lahendatakse küsimusi ikka joone seisukohalt.

Vaatame järjekorras auhinnatud tööd. 1. auhinna sai töö, millel rohkem jooni, tervelt 4, teisel — 3, kolmandal 2 jne. (Üldine naer). Näeme, et siin oli joon kõike põhjendav. Töö, kus aga on püütud tungida väljapoole; kus avaldub teatud dünaamika ja julgus — jäi hindamata. Ei ole püütud tööde saamiseks haarata kaasa kogu trükitehnikas — näiteks provintsi trükikojad.

Peaks hoolt kandma, et töösturid või-

maldaksid tööabinõusid käsitada, küll siis saaks ka provintsi omi töid esindada.

Võib olla, oleks tahtmise korral ka sealt loota paremaid töid. Esimese auhinnaga kroonitud töö ei ole mingi eeskuju. Ta on plagiaat, kui seda võrrelda varemilmunud töödega. Olen ise ladunud sellist reklaamafiisi Soome-Eesti-Ungari kongressi puhul möödunud suvel.

Truupere (kohalt): iga ladujal on paber ja käärid, tehku ka nendega midagi valmis.

Offenbach (kohalt): Mis karistust prokuröör nõuab (naer).

Kruustee: Arvan, et püütakse korraldada uut üritust trükitehnikas alal. Kohtuesimees tänab kokkutulnuid ja paar tundi kestnud kohus lõpeb üldise kiiduavalduse saatel.

Liidu revisjon

14. veebruaril pidas Liidu revisjonikomisjon oma koosolekut. Koos olid V. Pertels ja G. Lind Tartust, kuna Th. Jürgenson (Viljandist) haiguse tõttu ei saanud revisjonikomisjoni koosolekust osa võtta.

Protokolli märgiti järgmist:

Revideeriti kassa sissetulekuid ja väljaminekuid 1. jaanuarist 1936 kuni 31. detsembrini 1936 tõendavate dokumentidega ja leiti sissekanded tehtud õieti.

Vaadati läbi pearaamatu arvete seisud, mis bilansseerusid Kr. 4.289.43-le, kusjuures kassas oli puhast raha Kr. 1.659.09 ja pangas Kr. 2.630.34. Tegelikult oli pangaraamatute järele 31. dets. 1936 Kr. 1.530.41, täiendamine sündis peale 1. jaanuari 1937, kusjuures fondide seisud, välja arvatud tegevuskapitali arve, olid vastavalt aruandele. Tegevuskapital näitas seisuga Kr. 705.88, kusjuures puuduv Kr. 150.— kanti 1937. aasta jaanuariku kassa tuludesse.

Vaadati läbi liidu varandusline bilanss 1936. a. kohta seisuga Kr. 16.208.23, mis võrdus pearaamatu sissekannetele ja varanduse loetelule.

Revisjonikomisjon konstateerib, et Liidu raamatute- ja arvepidamine on korras ja puudused kõrvaldatud, milliste kohta revisjonikomisjon on eelmistes protokollides märkusi teinud.

Liidu revisjonikomisjoni järgmine koosolek Puhkekodu arvete läbivaatamiseks otsustatakse pidada Aegviidus kongressi ajal.

G. Lind, V. Pertels.

VALIKMAINE ringvaade

Venemaalt

* RSFSR (Suur-Vene) osas loeti üldse 91.555.000 ha haritud maad. Selle hulgas kuulub sovhoosidele (riiklistele maapidamistele) 10.221.000 ha ja kolhoosid (küla ühismaapidamised) 76.675.000 ha. Nagu sellest näha, on kadumas üksikmaapidamine, nagu see meil Eestis on.

* RSFSR-is oli 1936. a. lõpuks 106.000 alg- ja keskkooli. Õpilasi oli üle 17.000.000. Raamatukogusid avalikuks kasutamiseks oli 31.961.

* Ajalehti ilmub üldse 6.500 üldise määraga 4,4 miljoni eks. päevas. Muukeelseid lehti ilmub 457.

* SSSR keskkomitee võttis vastu 1937. a. riigieelarve. Eelarve on tasakaalustatud 98.069.500.000 rublale. Huvitav on jälgida eelarve järele tehtud kulude jaotust. Sotsiaalse ja kultuurilise töö edendamiseks on ette nähtud 26,5 miljardi rubla, s. t. 30 protsenti, armee kulud on 20 miljardi või 22 protsenti. Spordile on määratud 96 miljonit rubla. Tulude osas on üksikute majandusorganite tegevusest võetud läbikäigumaksu 76,5 miljardi rubla. Asutuste kasudest loodetakse saada 6 miljardi, siselaenu kaudu loodetakse saada 5 miljardi rubla.

Tollidest loodetakse saada kõigest 8 protsenti kogu tuludest, mis ilmneb sellest, et kogu riiklik kaubandus ja ainete jagamine teostatakse ainuüksi riikliste organite kaudu, kes oma tulude kindlustuseks määravad ainetele vastavad hinnad.

* Toome ülevaate tööstuse alal tegutsevatest asutustest. Sellistena töötavad järgmised komissariaadid: rasketööstus, kaitsetööstus, kergetööstus, metsatööstus, toiduainetetööstus ja kohalik tööstus. Peale nende veel kinotööstus jm.

* SSSR liidus on järgmised vabariigid: Vene, Ukraina, Valge-Vene, Aserbeidžan, Gruusia, Armeenia, Turkmeeni, Usbek, Tadžik, Kasah ja Kirgiisi.

* Venemaal peeti trotskistide protsess, milles esinesid kaebelustena tuntud kommunistlikke suursi, nagu Radek, Bucharin, Pjatakov jt. Süüdistatakse neid sabotaažis ja Venemaa mahamüümises teistele riikidele, samuti atentaatide korraldamises praeguste Venema valitsejate vastu. Nagu protsessi käigust nähtub, on kaebelused pidanud tihedat sidet Trotskiga ja tema kaudu ka praeguse Saksamaa võimumehega Hessiga. Üle riigi peetud töölikskoosolekutel nõuti kaebeluste mahalaskmist. Sellekohase otsuse kohus tegigi, jättes Radeki ja Sokolnikovi ellu.

* Nagu venelaste uurimised tõendavad, on Venemaa pinnast alles 32,6 protsenti uuritud. Muu maa on geoloogiliselt uurimata, mis pärast võib oletada veel määratud maapõue varanduste leidusid, nagu kivisüsi, rauamulda, kulda jne.

* Aruannete järgi moodustavad tähtsat osa SSSR tööstuses metallurgi-, metalliümbertöötamise-, keemia-, nahvta-, metsa-, tekstiili- ja toiduainetetööstused.

Saksamaalt

* Saksamaa pagulased on asutanud rahvafrondi, mille sihiks võidelda Hitleri poolt maksmapandud režiimi vastu. Rahvafronti kuuluvad juhtivad parteide tegelased. Rahvafront avaldas sellekohase tegevusprogrammi ja nõudmiste miinimumi, mille eest alustatakse võitlust. Sellele programmile on alla kirjutanud sotsiaaldemokraadid, kommunistid, sotsialistlik tööliste partei ja terve rida kodanlise ilmavaatega vabariiklasi.

Sotsiaaldemokraatidest võiks loetleda nimesid, nagu Breitscheid, Grzesinski, Braun, Schifrin. Kommunistidest — Graf, Pieck. Teiste allakirjutajate hulgas selliseid tuntud nimesid, nagu Feuchtwanger, Zweig, H. Mann, Bernhard, Toller jne. Muidugi, viibivad proklamatsioonile allakirjutajad väljaspool Saksamaa piire. Vastasel korral oleks allakirjutajate elu väljaspool maiset olemist.

A. S. Puškini mälestuseks

Kuigi kuulus kirjanik ja luuletaja A. S. Puškin on venelane, on tema vaim ja mõtted nii kirjanduslikku kui ka luulevormi kaantuna iga vabadustihkaja ja demokraadi südametunnistuseks. Pärit ajast, mil Venes valitses absoluutne monarhia ja tsarismi raudrusikas surus halastamatult maha vabamõtte arglikud katsed, oli Puškin leekima pannud järjekindlalt peadtõstva inimsuse vaimu. Juba tollal kirjutas Puškin tsaar Aleksander I kohta:

Властитель слабый и лукавый,
Плешивый щеголь, враг труда,
Нечаянно пригретый славой.
Над нами царствовал тогда.

Tõlkes (vabalt):

Võimutseja, nõrk ja salakaval,
Töö vaenlane ja kulupea,
Valitses me üle tollel ajal,
Kogemata omandatud kiiduga.

1937. a. möödus 100 aastat tema surmast. Kogu haritud ja kirjandusline maailm mälestas tema surma, tõstes Puškini nime üle aegade. Ka meie, trükitöölised, peame temas nägema mitte üksi suurt kirjanikku, kelle tööde trükkimine on annud hulga meie ametvendadele tööd sajandi keskel, vaid ka inimest, kelle vabaduse ja õigluse ideaalid püsivad ka meie südames.

Olgu siinkohal väike ülevaade Puškini viljakast tegevusest: Ainult 18 aastat peale Puškini surma ilmus esimene kogu Puškini teostest ja sedagi piiratud määral ainult väljavalituile.

Tsaari ajal Puškini teoseid ilmutatud võrdlemisi vähe. Samuti ka teiste rahvuste keeltes. Seda enam trükiti tema teoseid Nõukogude Vene režiimi ajal. 1918. aastast kuni 1936. aastani trükiti üldse 335 väljaannet Puškini töödest. Üldine trükkimäär oli seega 18,6 miljonit eksemplari. Puškini tõlgitud ka teiste rahvuste keelde ja praegu loetakse Puškinit 52 SSSR rahvuse juures. Nii võime ette kujutada seda määratud tööd, mida andis Puškin pärandusena trükitööstusele. Vaba vaim ja trükisõna on tihedalt üksteisega seotud. On vaba vaim kaotatud, kannatab selle all esmajoonel trükitööstus.

On alati vahet tehtud, millised kihid võivad rahvusvaheliselt liituda ja oma sihte püüda. Kodanline ilm arvab, et kapital kogu oma jagunemises, nagu vabrikandid, kaupmehed ja pangad võivad astuda üle piiride, liituda ühiste küsimuste ümber ja üksteisega siduvusse astuda. Nende põhimõte on: äri teha ja raha teenida. Seda rahvusvahelist siduvust nimetatakse kuldseks internatsionaaliks.

Ka talupojad ei ole loobunud rahvusvahelisest koostööst. Tšehhoslovakkia riigimees Anton Švehla kutsus ellu rohelise internatsionaali, mis väljendust leidis agraarinstituudi asutamise näol Roomas. Selle asutuse ümber on koondunud peaaegu kõikide maade põllumeeste liidud. Eks ole pärit sellest mõttest ka meiegi põllumeeste koondiste rohelised lipud.

Siis on veel must internatsionaal, mille kandjaks katoliiklik kirik. Selle internatsionaali sisust ja ülesannetest ei ole raske pilti luua. Kõik need internatsionaalid leitakse olevat kodanlike ilma poolt otstarbekohased ja õiged.

Sootuks teisiti suhtutakse tööliste rahvusvahelisele liitumisele, kui töölisel on arenenud küllalt teadlikeks koos töötada ka teise maa töölisega. Siin heidetakse juba ette hädadohtu, mida toob endaga kaasa tööliste internatsionaal ja mis pidavat kallutama töölist väljaspoole rahvuslikke raame.

Olgu pärliks toodud näide, kuis arvustavad internatsionaali alusel seisvad katoliiklased tööliste selliseid püüdeid. Prahas ilmuv katoliiklaste ajakiri „Sankt Bonifatius“ kirjutab (nr. 6 — 1936):

„Meil on rahvusvaheline kirik, meil ei ole aga vaja mingeid rahvusvahelisi katoliiklasi. Rahvusvahelised on ainult pätid ja vagabundid, kes seda vajavad au püüdmiseks, samuti põhimõtteliselt pooldavad rahvusvahelist kommunistid.“

Nii räägivad jumala sulased. Sealjuures ei pea nad sugugi pättideks ja vagabundideks suurkapitaliste või põllumehi. Sellega hirmutavad nad ainult töölisi, et neid siis hoida oma mõtteviisi ja päka all. Küllap töölisel juba ise teavad sellist kahekeelsust ja ei loobu nii kergelt, palja sõimu kaudu, oma rahvusvahelisest koondisest.

Tellige ja levitage

„TRÜKITÖÖLIST“

Rahaväärtuse ümberhindamisest

Septembris ja oktoobris lahkusid kullaalusel terved rida maid. Kuna rahaväärtuse languse üle on valitsemas mitmesugused vaated, samuti ei ole ka tööliskonnas veel küllalt selge sellise aktsiooni tulemused, siis püüame siinkohal küsimust valgustada. Kasutamise allpool Rahvusvahelise Ametiühingute Liidu väljaandes ilmunud artikli andmeid.

Mis puutub põhimõttelisse ossa, siis kuld ei ole parem ega ka halvem igasugusest vääringu alusest. Kullaalus eeldab seda, et kullatoodangu vähenemisel hinnad langevad ja tõusul hinnad kerkivad. Kuna kuld ei ole seega mingi puutumatus ja selle säilitamine on rohkem töö ja leiva kaitsest, siis ongi töölisorganisatsioonid mitmel mail eriseisukoha võtnud nimetatud vääringu aluse suhtes.

Kui kuld võeti aluseks, siis oli see tingitud nõudest saavutada mingit püsivat mõõdupuud, kuna teised ained oleks selleks rohkem tülikad.

Miks loobusid kapitalistid kullastandardist, kui see kõige otstarbekohasemaks osutus? Seepärast, et majanduse areng seda sundis ja kuld ei saanud katta kogu produktsiooni.

Praktiliselt võiksime öelda: sõjaaegse produktsiooni tõusule järgneb pealesõjaaegne kaos. Palavlikuline ülesehitus n.ö. öitsengu aegjärele dikteeris metsikud vahekorrad kulla ja hindade poliitikas, inflatsioonide praktiseerimine ja plaanita krediidipoliitika on selle öitsengu järkjärguline areng.

1929. a. kukkus selline plaanitu majandus kokku. Kulla standart sattus kõike purustavate majandusrataste alla. Tema hoidmiseks võltsiti mitmeid elulisi tarvidusi, võltsiti ka

tema stabiileeti. Et kuld muutus mängukanniks ja väärtusi mitte küllalt hindavaks, võiks tuua näiteks Saksamaad, kes püsib veel kullaalusel. Samal ajal on kullakate kõigest 2%.

Milline tulemus on vääringute langusel. Kas algab uus ja suurem ümberkorraldus?

Prantsusmaa juba vastas sellele tollide alandamisega, kuna Inglismaa ja Ameerika tahavad veel püsida moraalse seletuse juures, millega püütakse tasakaalustada rahvusvahelisi vääringute poliitikat.

Paljud optimistid loodavad tollide alandamise kaudu luua vabat kaupade liiklust üksikute maade vahel. Pessimistid seletavad, et seekaudu hävitatakse ainult üks tollikaitse tõttu asutatud tööstusliigid.

Üldiselt ei saa veel mingeid järeldusi teha edaspidisest arengust. Veel ei ole ei Inglismaa ega ka P.-Ameerika Ühendriigid oma seletusest kaugemale läinud, kuigi Prantsusmaa seda tegi. Veel on küllalt vastumõjusid, mis ei luba alustada vabat kaupade liiklemist. Ja see võib hävitada vääringute alandamisega saavutatud mõju.

Eesti kaubalaevastik

näitab järjekindlat kasvu. 1928. aastal oli kõigest 110.000 registertoni, nüüd 170.000. Möödunud aastal laevaomanikud tõendasid, et nemad ei saa täita meremeeste nõudmisi viletsa olukorra tõttu Eesti laevanduses. Komisjon andiski väikese protsendi palkadele juure. Nagu näha, ülejäänud protsendide arvel võidi siis ka uusi ostusid teha, et pärast uuesti näidata, kuivõrd palju laevaomanikel kulusid juure tuli.

Eesti Trükitöölise Liidu varandusline seis.

AKTIVA.

31. detsembril 1936.

PASSIVA

Puhast raha:		
kassas	Kr. 1.659.09	
pangas	„ 2.630.34	Kr. 4.289.43
Ladus olev kirjandus	„ 843.70	
Kantselei sisseseade	„ 265.46	
Tallinna Töölispanga osatäht	„ 30.—	
Puhkekodu Aegviidus	„ 10.779.64	
		Kr. 16.208.23

Tegevuskapital	Kr. 1.076.19
Majafond	„ 1.127.42
Invaliidisuse fond	„ 1.116.04
Reisufond	„ 659.73
Streigifond	„ 310.05
Väärtused	„ 11.918.80
	Kr. 16.208.23

KIRJUT maailmast

Töötute arv

Rahvusvaheline Töübüroo ilmutab iga veerandaasta kohta arvud töötute üle maailmas. Sellekohane kokkuvõte tehti ka nüüd. Nagu sellest statistikast nähtub, on igalpool riikides märgata töötute arvu kahanemist. Erandi moodustavad siinhulgas järgmised maad: Eesti, Jugoslaavia, Hollandi, Austria, Poola ja Schweits.

Raha vahetusabinõuna

Kultuurinimene on harjunud raha mõiste all vaatlema kas teatud kindlast metallist münte või paberiraha. Et aga tänapäeval veelgi on raha, mis erineb meie harjunud raha mõistest, selle kohta võime tuua järgmist. Sarnane olukord on Jaapanile kuulaval saarel Japil Karoliini saarestikus. Selle saare raha on kivi ketas läbimõeldult 30 kuni 70 sentimeetrit ja kaalub sealjuures 6 kuni 70 kilogrammi. Suurte rahade eest saab kuni 10.000 kookospähklit või ühe naise, olenedes rahaandja tahtest. Indias püsib veelgi väike raha, mis tehtud puhtast kullast ja missugune ei ole suurem kui nõõpnõela pea. Suuremaks rahaks oli omal ajal Rootsis maksev 8-taalri tükk (metallist), milline kaalus 15 kilo. Nii näeme, et raha on teinud ja ka tegemas mitmesugused arenemisastmed, vastavalt kohale.

Paberriba sigaril

Hea sigari esiletõstmiseks kasutatakse palju paberriba. Vähesed suitsetajad teavad, millistel põhjustel on kujunenud see komme. Nii mõnigi ütleb: reklaami otstarbel. Siiski ei ole see nii. Paberriba algkodumaaks on Kuuba, kus esimesena hakati valmistama sigareid. Sigarit suitsetati alles toorolekus. Sel ajal oli hispaanlastel moeks kanda valgeid kindaid. Et kaitsta kindaid nikotiini plekidest, selleks pandi sigari ümber pabeririba. Sellest on arenenud välja side sigari ümber,

milliseid valmistati paremast paberist kunstipärases vormis ja varustatuna firma reklaamiga.

Metallpaber

on selline paber, millele on võimalik metallvärviga või bronzsiga tõmmata jooni. On aga ka menetlusi, kusjuures paberile kantakse üle otsekohe ka lehemetalli. Uuema ajal kantakse metalli üle ka elektrolüütilisel teel, milline menetlus levinenud eriti kartonaaši tööstuses.

Foto-ksülograafia on menetlustest, kus puulõige kantakse fotolisel teel üle puu alusele. Sellest on tekkinud ka toonilõige.

Ühingu liige

Leo Martin

Tartu Trükitehnikas Ühing.

„TRÜKITÖÖLINE“

ilmub 10 korda aastas

Vastutav toimetaja: A. OFFENBACH.

Toimetuse ja talituse: Tallinn, Lühikejalg 6-2.

Käsitajade saatmise tähtpäev järgmise numbrisse 10. märts

Kutsetehnilisi küsimusi käsitlev ajakiri

„TRÜKITEHNIKA“ Nr. 1

ilmub, ja on saada ühingute ja liidu juures.

Üksiknumbri hind 50 senti.

Väljaandja: *Eesti Trükitehnikas Liit.*
27. veebruaril 1937.

R. Tohver & Ko trükk, Tallinnas.

Vastutav toimetaja: *A. Offenbach.*